

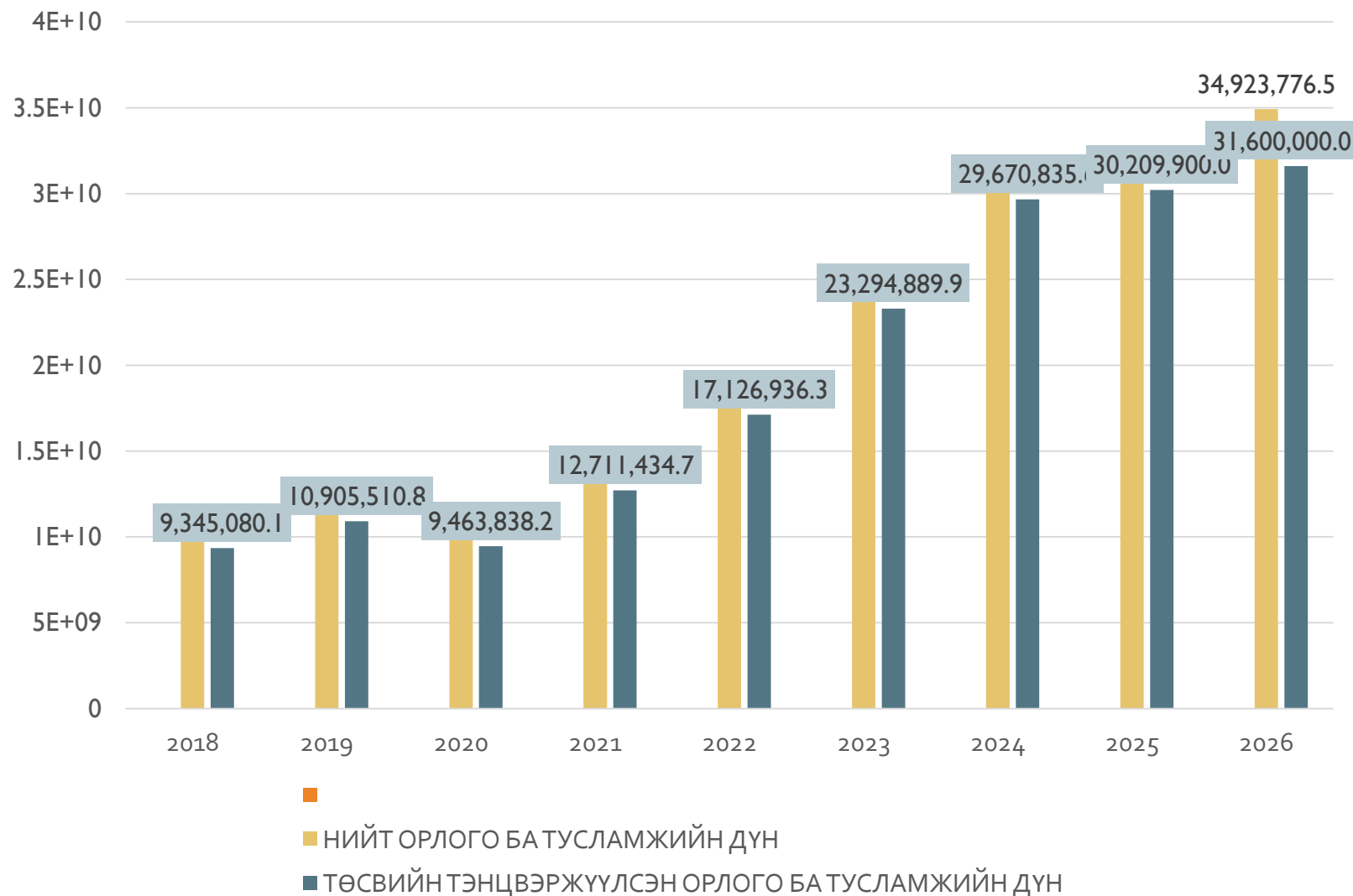
МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН
ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026
ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДЭД ТӨСВИЙН
ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫН ЗӨВЛӨЛӨӨС ӨГӨХ ДҮГНЭЛТ

ТАНИЛЦУУЛГА
2025.10.22

АГУУЛГА

Удиртгал

- ДХТХМ-ийн дүгнэлт
- 2026 оны төсвийн төслийн дүгнэлт
 - 2026 оны төсвийн онцлог
 - 2026 оны төсөвт гарсан ахиц дэвшил
 - Төсвийн бодлого, төлөвлөлтөд анхаарах зүйлс
- Ерөнхий дүгнэлт

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН
ТӨСВИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН
ХҮРЭЭНИЙ МЭДЭГДЭЛ, 2027-
2028 ОНЫ ТӨСВИЙН
ТӨСӨӨЛӨЛ

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ХҮРЭЭНИЙ МЭДЭГДЭЛ, 2027-2028 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨӨЛӨЛ

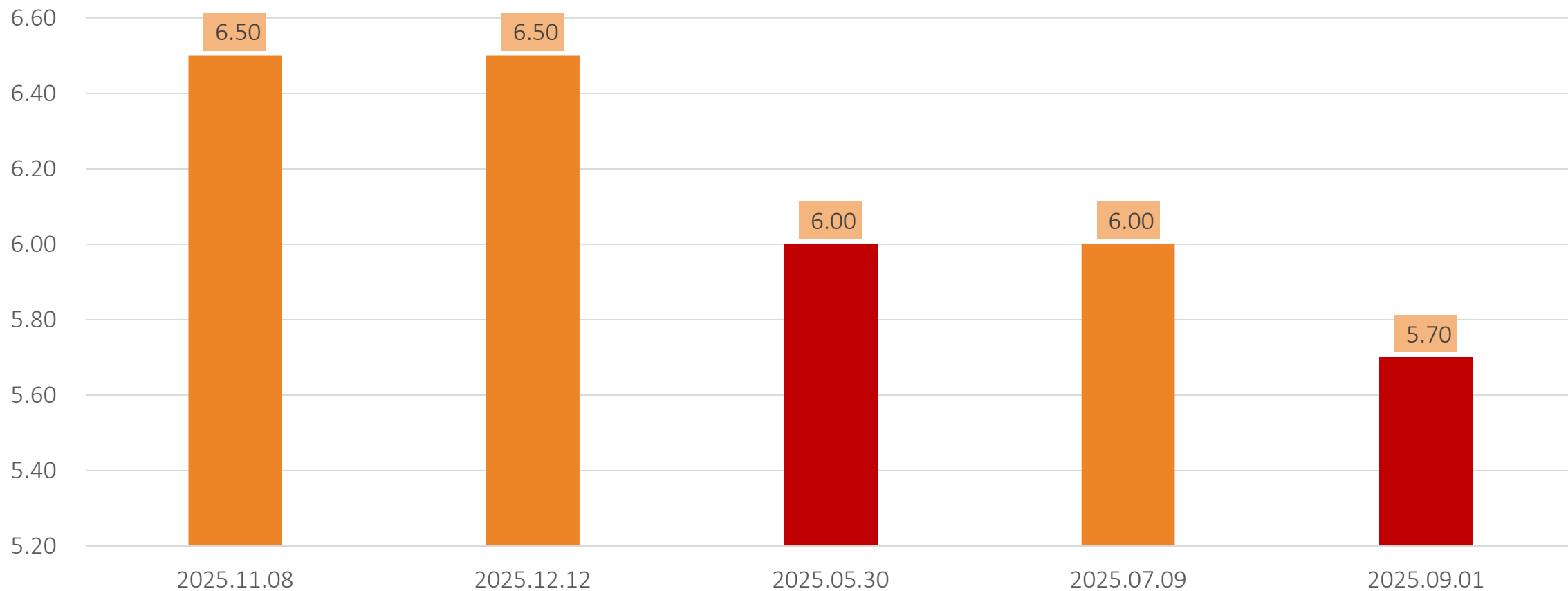
д/д	Эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт	2026 он	2027 он	2028 он
1	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүний бодит өсөлтийн хэмжээ /хувь/	5.70	6.30	6.50
2	Хэрэглээний үнийн өсөлтийн түвшин	7.00	6.00	5.00
3	Нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын доод хэмжээ /тэрбум төгрөг/	31,600.00	33,761.00	37,299.30
	-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	30.90	29.30	28.20
4	Нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын дээд хэмжээ /тэрбум төгрөг/	32,980.00	34,626.00	37,829.20
	-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	32.20	30.00	28.60
5	Нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл /тэрбум төгрөг/	(1,380.00)	(865.00)	(529.90)
	-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	(1.30)	(0.60)	(0.40)
6	Нэгдсэн төсвийн суурь зарлагын дээд хэмжээ /тэрбум төгрөг/	29,552.00	31,452.60	33,254.60
	-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	28.90	27.30	25.10
7	Нэгдсэн төсвийн суурь тэнцэл /тэрбум төгрөг/	2,048.00	2,306.00	2,646.00
	-Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	2.00	2.00	2.00
8	Засгийн газрын өрийн нийт хэмжээ /тэрбум төгрөг/	51,200.00	51,885.00	59,535.00
	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	50.00	45.00	45.00
9	Нийгмийн халамжийн тухай хуульд заасны дагуу төсвөөс хуваарилах зардлын дээд хэмжээ /тэрбум төгрөг/	2,664.30	2,774.10	2,909.40
	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	2.50	2.40	2.20

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТААМАГЛАЛ

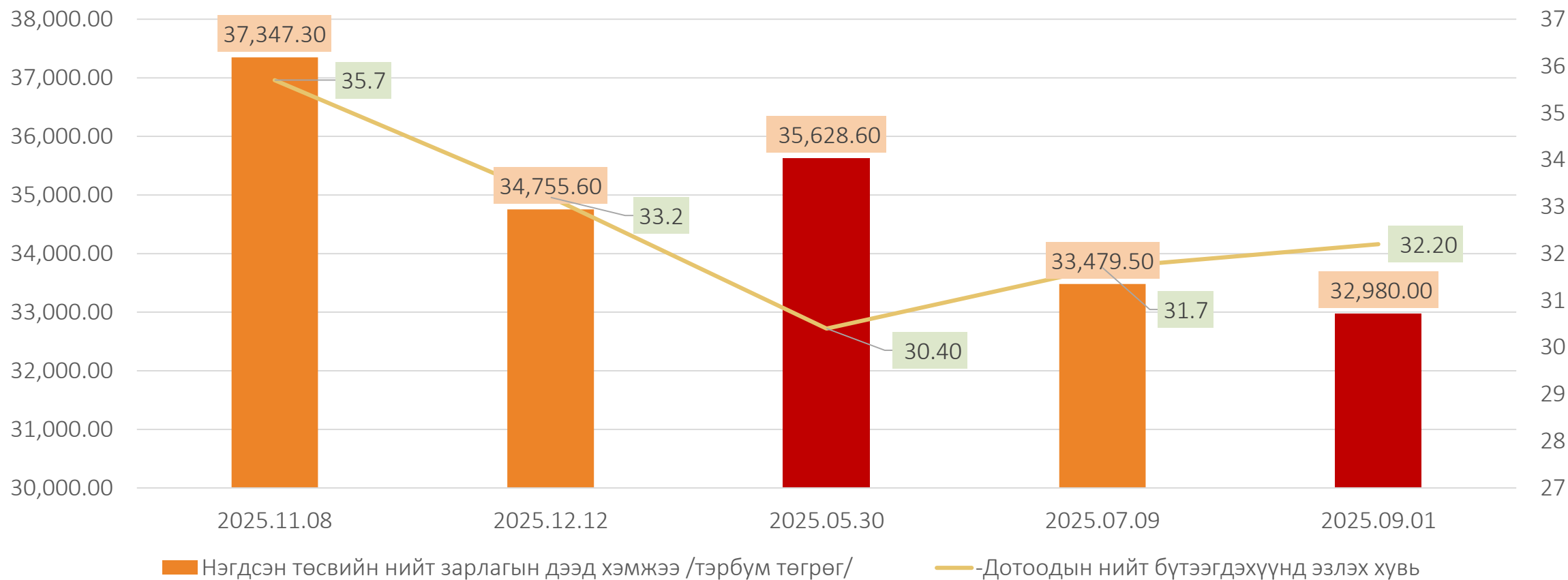
Үзүүлэлтүүд	УИХ-аар 2025.05.30-нд баталсан 2026- 2028 оны ТХМ	ТТБЗ-ийн боловсруулсан таамаглал, 2025 оны 3-р сар	МУЗГ, Өргөн барьсан төсөл 2025 оны 9-р сар	ОУВС, Mongolia Article 4 mission statement, 2025 оны 6-р сар.
Эдийн засгийн өсөлт, хувь	6.0	5.4	5.7	5.5
Нэрлэсэн ДНБ /их наяд төг./	105.5	97.205-101.4	102.4	-
Инфляц, хувь	7.0	8.2	7.0	8.6
МУНТ-ийн тэнцвэржүүлсэн орлого /тэрбум төг/. (ДНБ-д эзлэх хувь)	33,479 (31.7%)	33,2-34,02 (35.77%)	31,600 (30.9%)	- (33.6%)
МУНТ-ийн зарлага / тэрбум төг./ (ДНБ-д эзлэх хувь)	33,479 (31.7%)	34-35,02 (36.77%)	32,980 (32.2%)	(33%)
МУНТ-ийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл /тэрбум төг./ (ДНБ-д эзлэх хувь)	0	[-1,014, -972.05] (-1%)	-1,380 (-1.3%)	-
Засгийн газрын өр / тэрбум төг./ (ДНБ-д эзлэх хувь)	52,750.0 (50%)	36,451-38,025 (37.5%)	51,200 (50%)	(46.8%)

2026 ОНЫ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ТХМ-Д ТУСГАСАН БАЙДАЛ

Дотоодын нийт бүтээгдэхүүний бодит өсөлтийн хэмжээ /хувь/

НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, ДНБ-Д ЭЗЛЭХ ХУВИЙГ ТХМ-Д ТУСГАСАН БАЙДАЛ

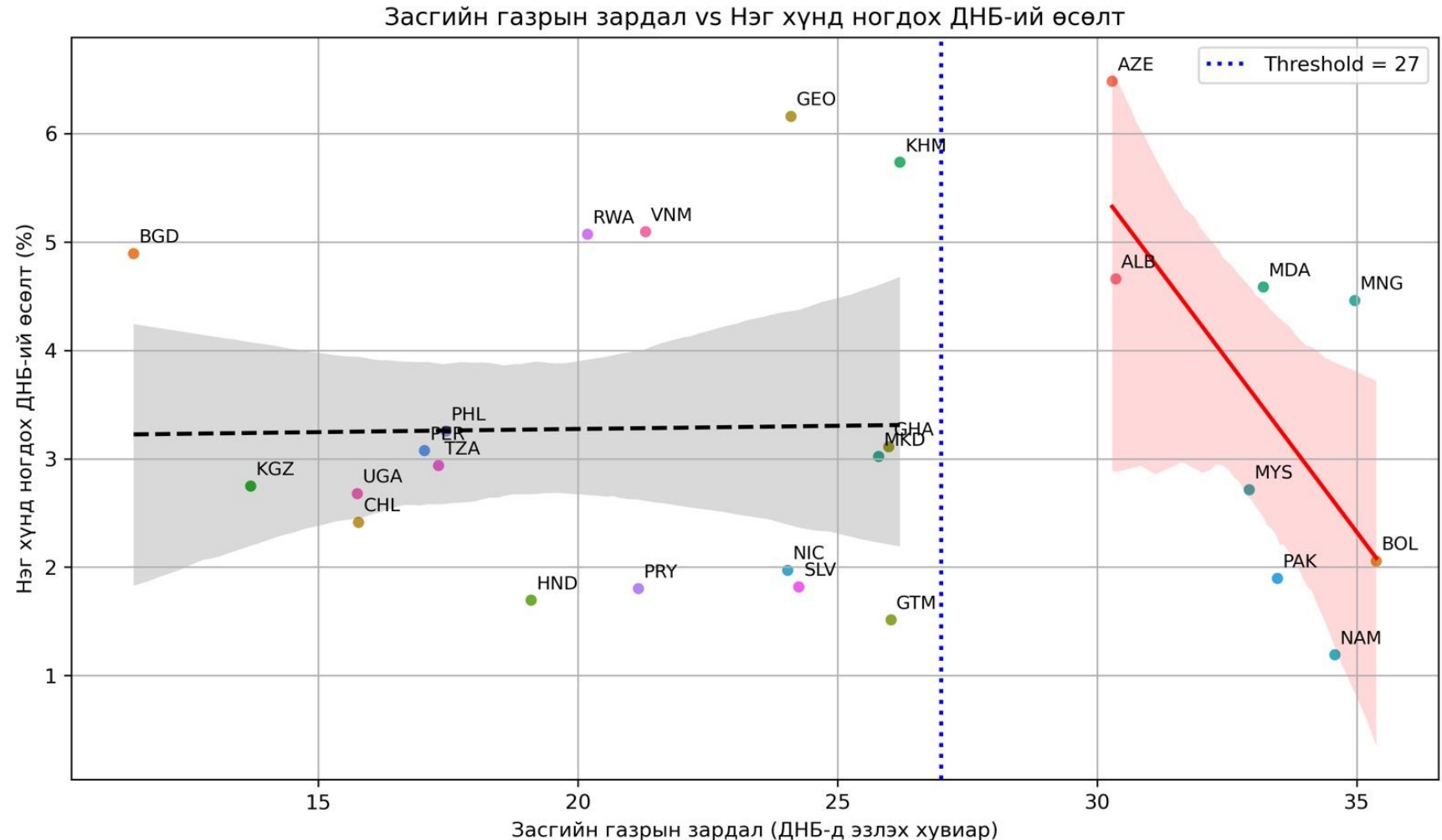
БОДЛОГЫН ЧИГЛЭЛ (ХААШАА ЗОРИХ ВЭ? → 27%)

Монгол болон ДНБ-ээрээ ижил төстэй 26 орны 2000-2023 оны өгөгдөл дээрх шинжилгээ.

$$y_{it} = \alpha * y_{it-1} + \beta * X_{it} + \delta * I(q_{it} > \gamma) + \mu_i + \varepsilon_{it}$$

ЗОРИЛТ → 27%

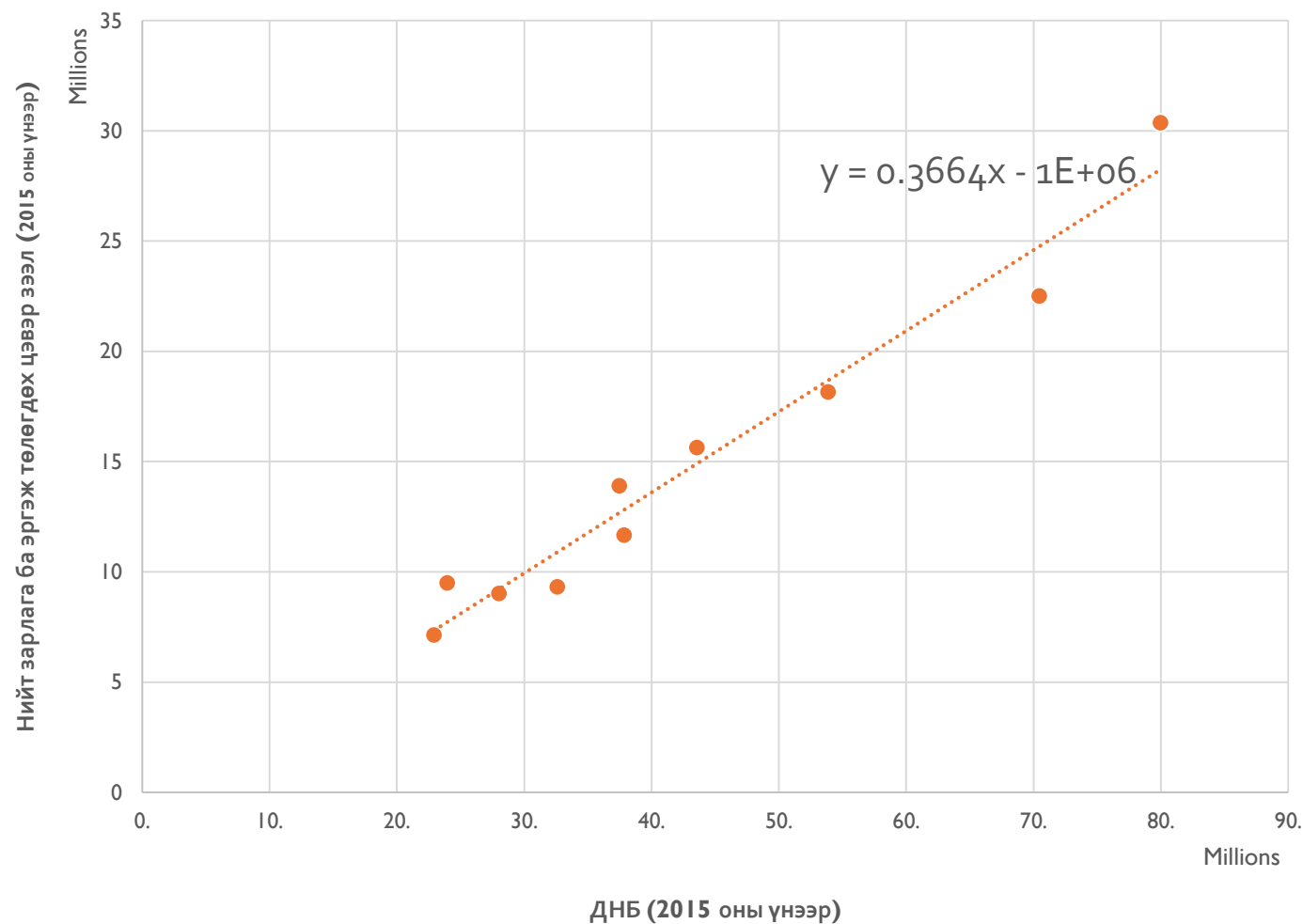
$X_{it} = \{\text{хөрөнгийн нийт хуримтлал, худалдаа, инфляц, хүн амын өсөлт}\}$

БОДЛОГЫН ЧИГЛЭЛ (МӨЧЛӨГ СӨРӨХ? ЭЗ- ГАА ТЭЛЭХ?)

■ Correlation = 0.75

Field: ДНБ, 2015 оны үнээр and Field: Нийт зарлага ба эргэж төлөгдөх
цэвэр зээл 2015 оны үнээр appear highly correlated.

ГОЛ ДҮГНЭЛТҮҮД

- Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх төсвийн зарлагын хувь хэмжээг бууруулж байгаа нь бодлогын зөв сонголт гэж үзэж байна
- Эдийн засаг дахь төрийн оролцоог бууруулах бодлогын чиглэл нь эдийн засгийн өсөлтийг дэмжих оновчтой түвшинд хараахан хүрэхгүй байна.
- Эдийн засгийн таамаглал нь макро эдийн засгийн нөхцөл байдалд нийцтэй байна.
- Эдийн засгийн мөчлөг сөрсөн төсвийн бодлогыг тууштай хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.
- Эдийн засгийн хувьд эрсдэл байсаар байгааг анхаарах шаардлагатай байна.
- Алдагдалгүй төсөв батлах үзэл баримтлалаас татгалзсан байна.
- Хос алдагдлын мөчлөг дунд хугацаанд хадгалагдах эрсдэлтэй байна.

ЭРСДЭЛҮҮД

- **Тооцооллын** → 2024 оны эхний хагас жилд ДНБ = 40 их наяд. Оны эцэст 90 их наяд? 2026 онд 102 их наяд?
- **Төсвийн** →
 - Өмнөх 5 жилд Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн урсгал зардлын жилийн дундаж өсөлт 26.2%, нэрлэсэн ДНБ-ий өсөлт 17% байжээ. Энэ тренд цааш үргэлжилбэл гурван жилийн дотор буюу 2028 онд урсгал зардлын ДНБ-д эзлэх хувь 30%-аас хэтэрнэ;
 - “Татварын ерөнхий хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай” хуулийн төсөлд тусгагдсан шинэчлэлийн төсөвт үзүүлэх шууд нөлөө Сангийн яамны тооцоолсноор -4.0 их наяд төгрөг $\approx$ ДНБ-ий 3-4%;
 - Голлох эрдсийн бүтээгдэхүүний тэнцвэржүүлсэн үнийн төсөөлөл зах зээлийн нөхцөл байдлыг үл харгалзан өндөр байна → Нүүрс: 133.7\$.
- **Макро Эдийн Засгийн** → Хос алдагдлын мөчлөг!

САЙЖРУУЛАХ, БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХ АСУУДАЛ

- Төсвийн хүрээ нь төсөв даган өөрчлөгдөх байдал цаашид үргэлжилнэ!
- Төсвийн хүрээний мэдэгдлийн агуулга сайжирч байгаа ч төсвийн бодлогын үр нөлөөний асуудлыг анхаарах шаардлагатай!
- Зарим үзүүлэлт дутуу!

ДХТХМ-д багтаагүй үзүүлэлтүүд	ДХТХМ-д багтаах үндэслэл
Нэрлэсэн ДНБ	Төсвийн тусгай шаардлагууд нэрлэсэн ДНБ-д эзлэх хувиар илэрхийлэгдэн хуульчлагдсан.
МУНТ-ийн урсгал зардал	Төсвийн тусгай шаардлагад туссан.
МУНТ-ийн орлого	Төсвийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, бодлогын бичиг баримтад тусгагддаг.

АНХААРАХ АСУУДЛУУД

Макро эдийн засгийн бодлогын чиглэл зөв ч, эерэг нөлөө үзүүлэх түвшинд хүрээгүй, хүрэхээргүй байна!

Ирэх жилийн төсөөлөл биднийхтэй нийцтэй ч, улс төрийн мөчлөгийн нөлөөг тооцоогүй байна!

Төсвийн эрсдэл (зарлага өсөх буюу буурахгүй байх, орлого буурах), Макро эдийн засгийн бодит эрсдэл байна!

Эдийн засгийн мөчлөг сөрөх төсвийн бодлогыг мөчлөг ялгалгүй хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна!

Төсвийн хууль эрх зүйн орчныг тогтвортой байлгах, боловсронгуй болгох хэрэгцээ байна!

2026 ОНЫ ТӨСӨВ, ТТБЗ-ИЙН ДҮГНЭЛТ

2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ОНЦЛОГ

01

Шинэ Засгийн
Газар

02

Төсвийн
тогтвортой
байдлын тухай
хуульд өөрчлөлт
оруулсан

03

ТТБЗ-ийн чиг
үүрэг нэмэгдсэн

04

Эдийн засгийн
нөхцөл байдал
таатай бус

ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫН ЗӨВЛӨЛИЙН ЧИГ ҮҮРЭГ

Макро эдийн засгийн таамаглал боловсруулах

Төсвийн төсөл, тодотгол, хөгжлийн төлөвлөгөө,
ДХТХМ төсөлд дүгнэлт гаргах

Төсвийн гүйцэтгэл, хөгжлийн төлөвлөгөөний
гүйцэтгэлд дүгнэлт гаргах

Төсвийн боловсруулалтын шатны хяналт

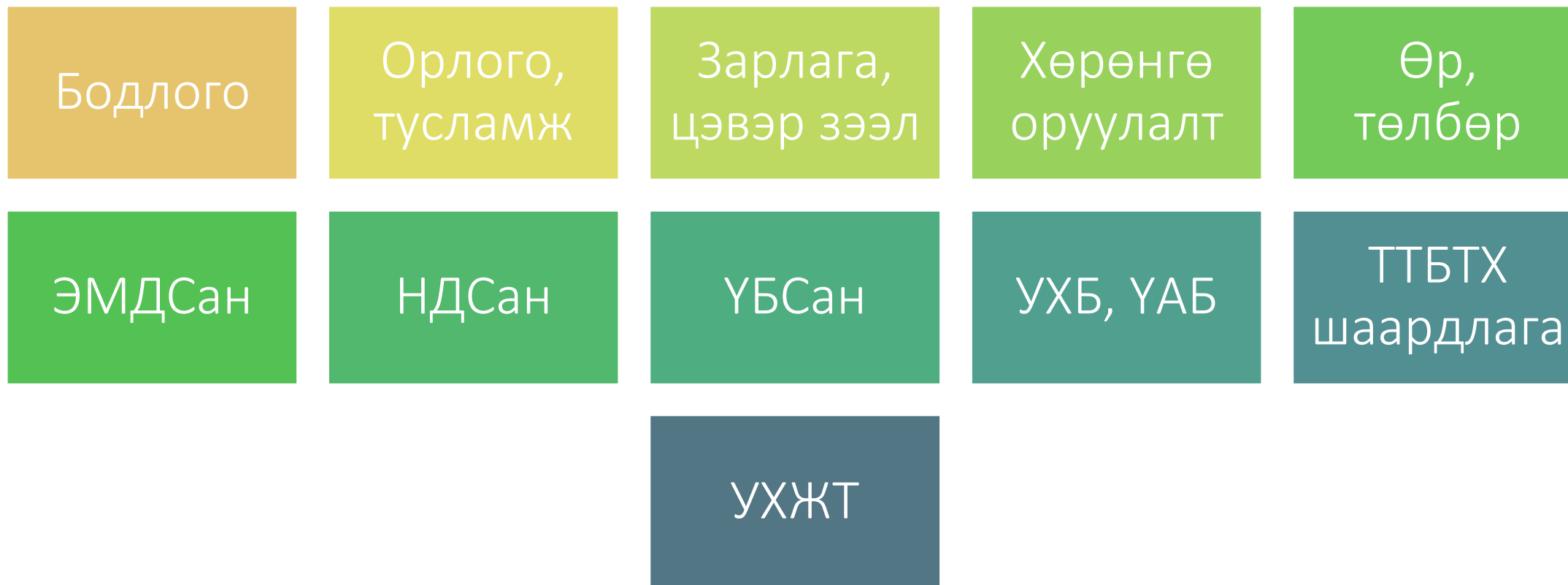
Төсөв хэлэлцэх үеийн хяналт

ТТБЗ-ИЙН
ДҮГНЭЛТИЙН
АГУУЛГА

11 дэд хэсэг

47 дүгнэлт, зөвлөмж

УУЛ УУРХАЙН САЛБАРЫН ГШХО-Н СУДАЛГААНЫ ЗОРИЛГО

2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН
ТӨСЛИЙН
ХУВЬД
ГАРСАН АХИЦ
ДЭВШИЛ

Төсвийн төлөвлөлт, макро эдийн засгийн нөхцөл байдалтай нийцтэй

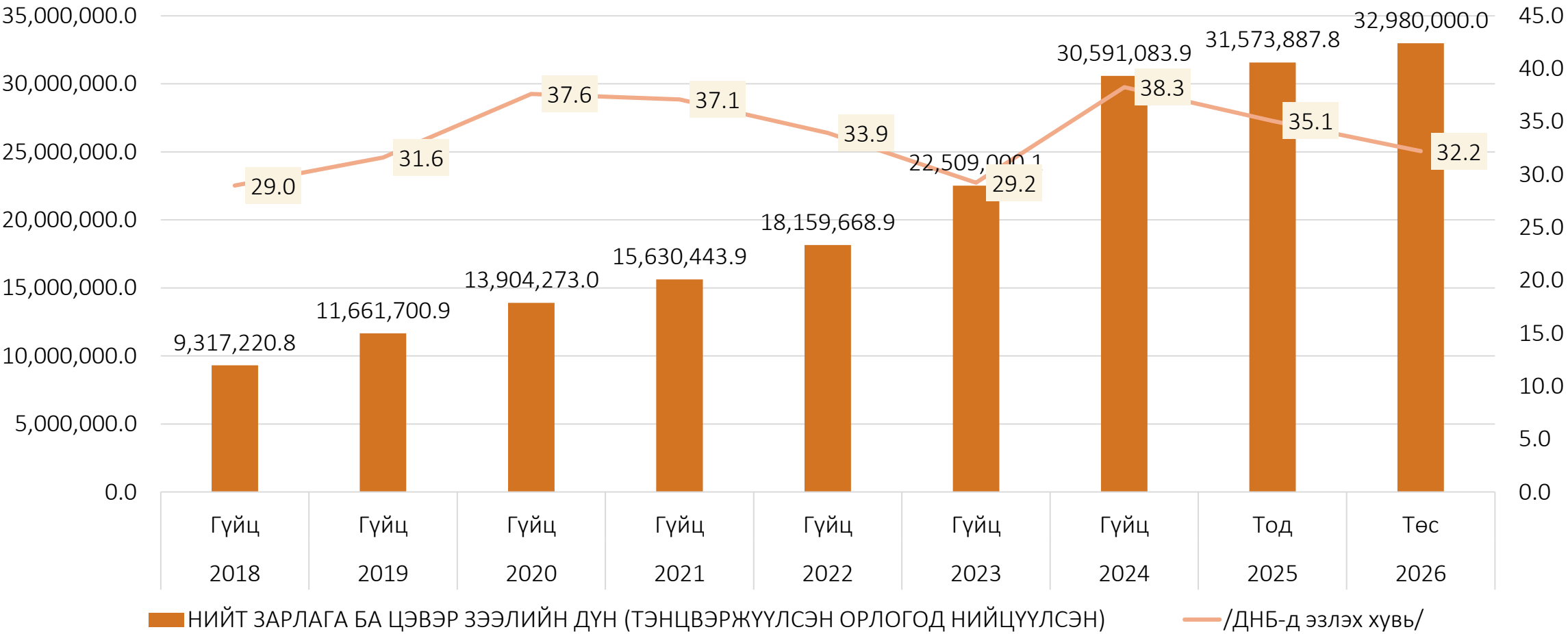
Төсвийн мөчлөг сөрсөн бодлогыг хэрэгжүүлэхийг хичээж байна.

Эдийн засаг дахь төрийн оролцоог бууруулахаар төлөвлөж байна

Бодлогын тэргүүлэх чиглэл суурь салбарт чиглэж байгаа нь хүн төвтэй бодлоготой нийцэж байна.

Өрийн эдийн засагт эзлэх хувийн жин буурч байна.

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСЛИЙН ХУВЬД АНХААРАХ АСУУДЛУУД

Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн уялдааг хангах шаардлагатай. Улсын хөгжлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан төсөл арга хэмжээний тоо, үнийн дүнг бодитой тооцох нь төсвийн хэрэгжилтэд эерэг нөлөөлнө.

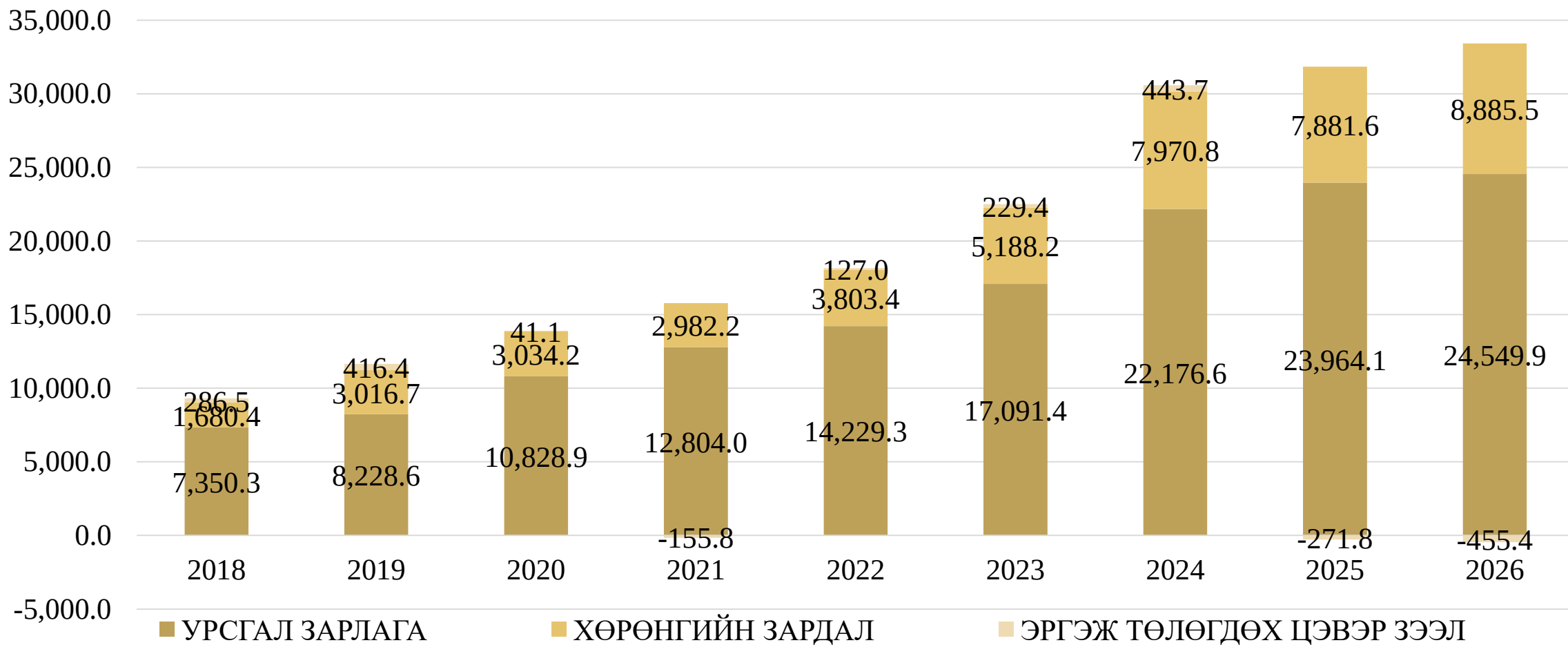
Бодлогын тогтвортой байдлыг хангах шаардлагатай. Хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлийг төсвийн бодлогод тогтвортой хадгалах, эдийн засгийн өсөлтөөс бий болсон орлогыг зөв хуваарилах, хуримтлуулах;

Төсвөөр дамжуулан эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих бодлого хэрэгжих боломж хязгаарлагдаж байна.

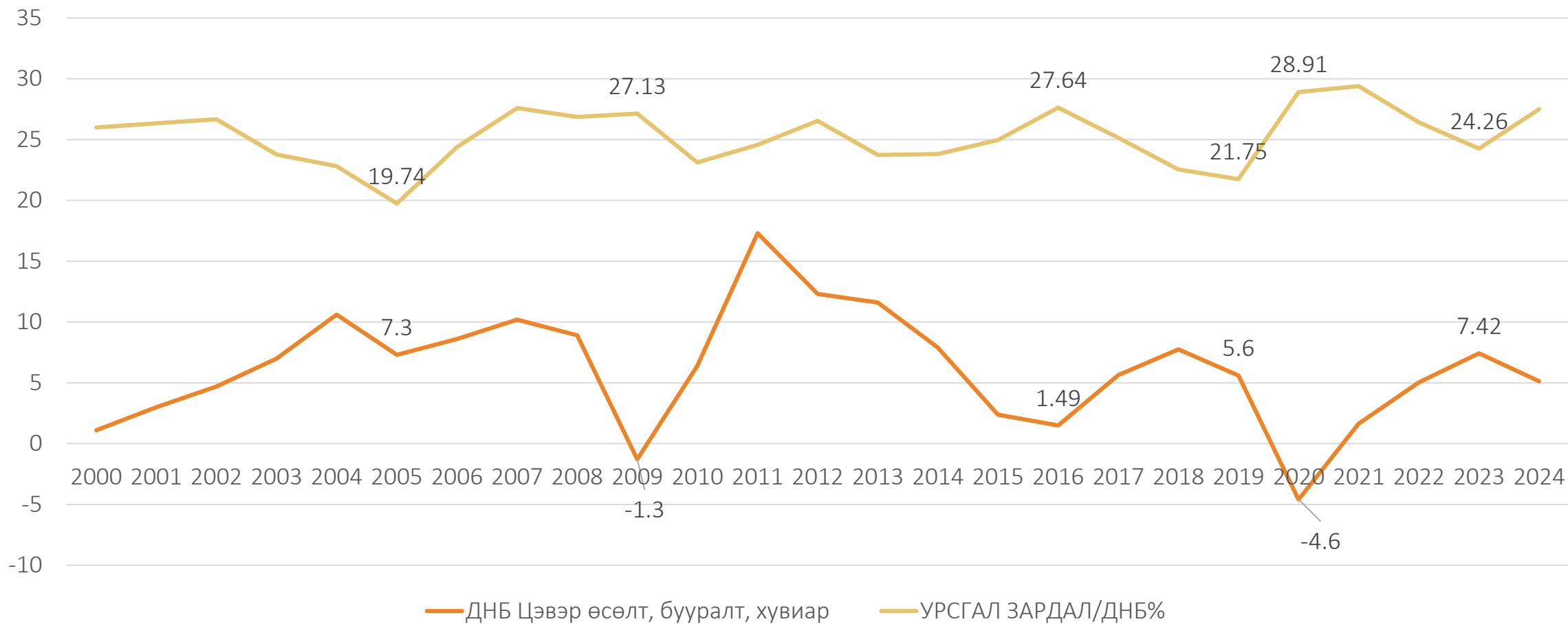
Үндэсний аюулгүй байдлын асуудлыг хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдэд тодорхой тусгаж, тулгамдсан асуудлуудыг зорилтод нийцүүлэн хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Төсөв, санхүүгийн эрх зүйн зохицуулалтыг тогтвортой байлгах нь төсвийг дунд, урт хугацаанд тогтвортой байлгах гол үндэслэл болно.

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН БҮТЭЦ

УРСГАЛ ЗАРДАЛ ДНБ

2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСЛИЙН ХУВЬД АНХААРАХ АСУУДЛУУД

Төсвийн орлого бүтэц, бүрдүүлэлтийн хувьд эрсдэлтэй байна..

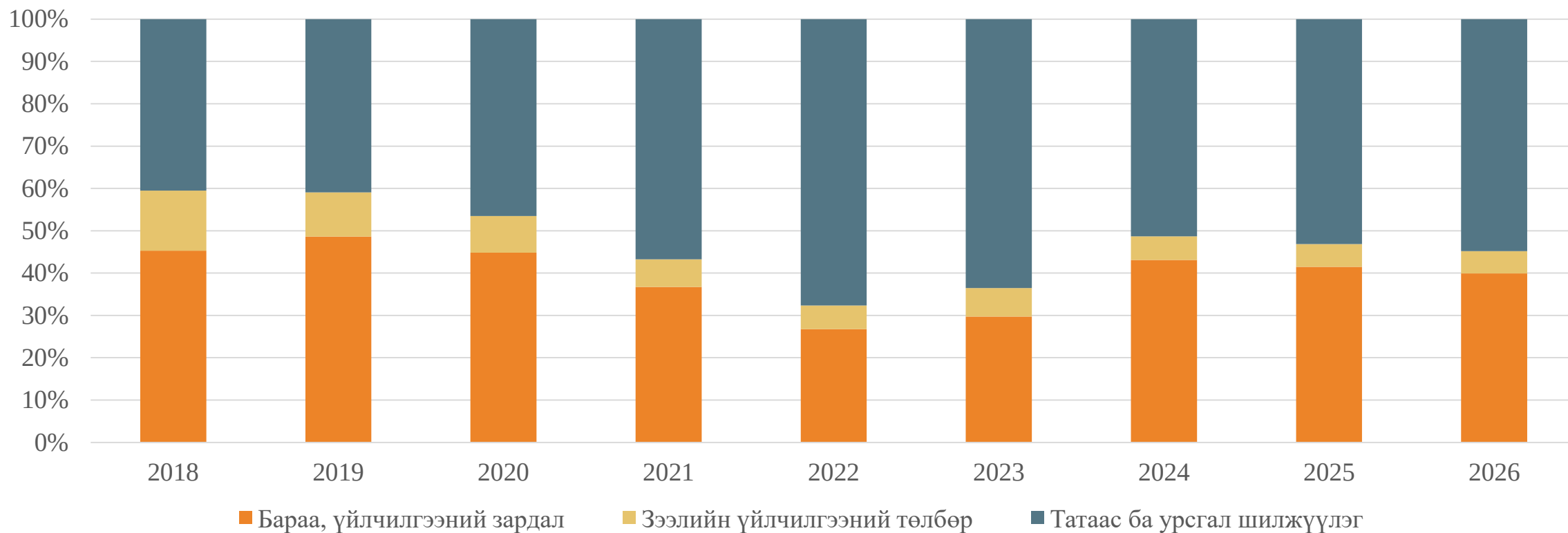
Улсын болон орон нутгийн төсвийн хоорондын харилцааг сайжруулах, бүсчилсэн хөгжлийн бодлоготой уялдуулах

Улсын төсвийн зарлагад татаас шилжүүлгийн эзлэх хувийн жин нэмэгдэж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, үнэлэх, эрэмбэлэх тогтолцоог зөв хэрэгжүүлэх, сайжруулах шаардлагатай байна

Хөгжлийн бодлого төсвийн бодлогын уялдааг сайжруулах шаардлагатай.

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН 2018-2026 ОНЫ УРСГАЛ ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ, ХУВИАР

2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСЛИЙН ХУВЬД АНХААРАХ АСУУДЛУУД

Төсвийн бодлогын зорилтуудыг холбогдох баримт бичгүүдэд харилцан уялдаатай тодорхойлсон боловч төсвийн зарлага, үр дүнгийн үзүүлэлтүүдийн нийцлийг бүрэн хангаагүй байна.

Төсвийн бодлого, зарлага, үр дүнгийн уялдааг сайжруулах шаардлагатай

Өрийн бүтцэд, гадаад өр, баталгааны эзлэх хувийн жин нэмэгдэж байна.

Эрүүл мэндийн даатгалаас санхүүжүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хамрах хүрээ хэт өргөн байгааг хязгаарлах шаардлагатай.

Тэтгэврийн даатгалын тогтолцооны шинэчлэлийг яаралтай хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Үндэсний баялгийн санг тогтолцооны хувьд сайжруулах шаардлагатай.

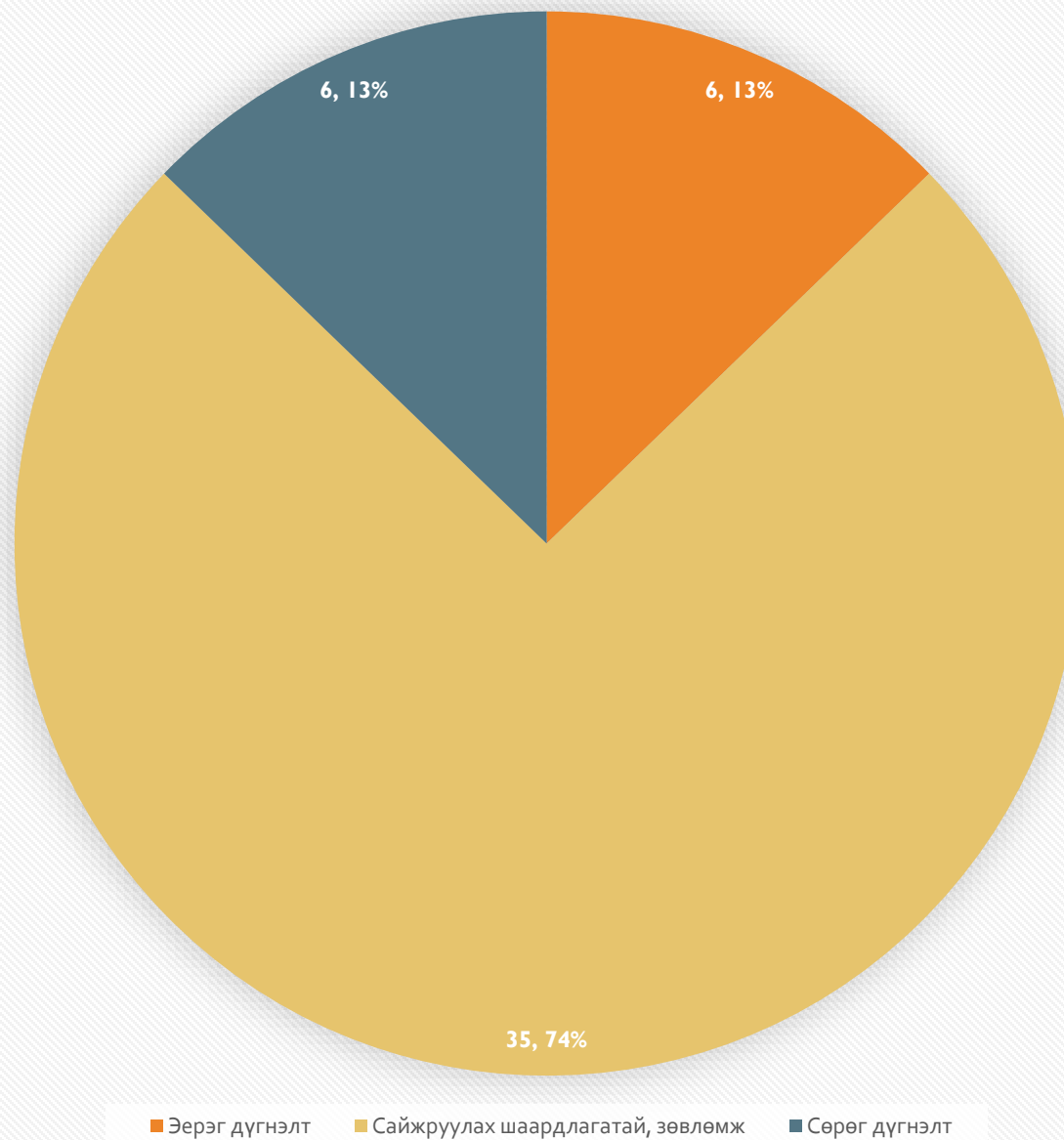
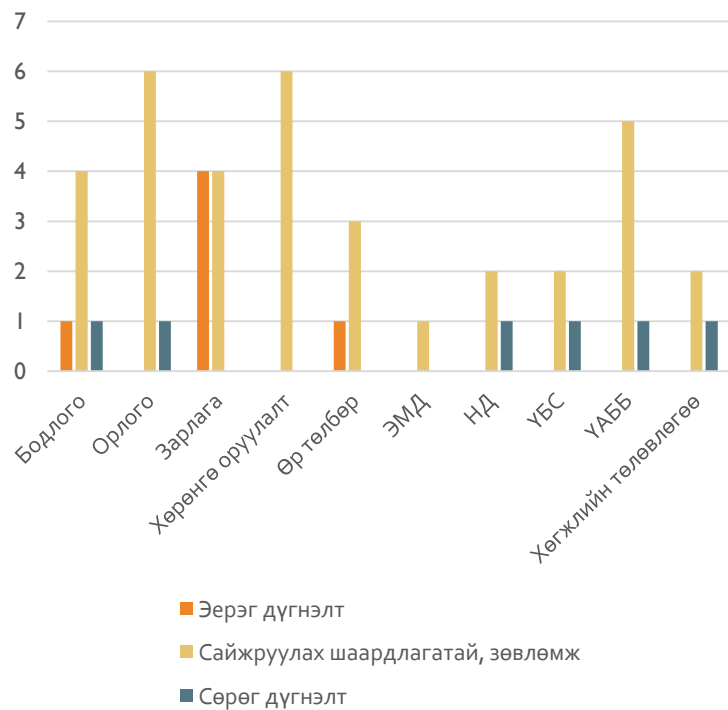
ТӨСВИЙН ТУСГАЙ ШААРДЛАГА

Заалт	Тусгай шаардлага	Өргөн мэдүүлсэн төсөл
6.1.1	МУНТ-ийн орлогыг тэнцвэржүүлсэн журмаар тооцдог байх;	31,600 тэрбум төгрөгийн тэнцвэржүүлсэн орлоготой байна.
6.1.2	МУНТ-ийн суурь тэнцэл нь тухайн жилийн ДНБ-ийн хоёр буюу түүнээс дээш хувийн ашигтай байх;	Суурь тэнцэл 2,048 тэрбум төгрөг буюу ДНБ-ийн хоёр хувьтай тэнцэх ашигтай байна.
6.1.3	МУНТ-ийн урсгал зарлагын хэмжээ тухайн жилийн ДНБ-ийн 30 хувиас хэтрэхгүй байх;	Урсгал зарлага 24,549.9 тэрбум төгрөг буюу ДНБ-ийн 24 хувьтай тэнцэнэ.
6.1.4	Засгийн газрын өрийн нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлсэн үлдэгдэл нь тухайн жилийн ДНБ-ийн 60 хувиас хэтрэхгүй байх.	Засгийн газрын өрийн нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлсэн үлдэгдэл 51,200 тэрбум төгрөг буюу ДНБ-ийн 50 хувьтай байна.
19.9	2025 оны төсвийн жилээс эхлэн нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл нь тухайн төсвийн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хоёр хувиас илүүгүй алдагдалтай, эсхүл ашигтай байна.	Төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл -1,380 тэрбум төгрөг буюу ДНБ-ийн -1.3 хувьтай байна.

2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСЛИЙН ДҮГНЭЛТИЙН ЗАДАРГАА

д/д	Чиглэл	Эерэг дүгнэлт	Сайжруулах шаардлагатай, зөвлөмж	Сөрөг дүгнэлт
1	Бодлого	1	4	1
2	Орлого		6	1
3	Зарлага	4	4	
4	Хөрөнгө оруулалт		6	
5	Өр төлбөр	1	3	
6	ЭМД		1	
7	НД		2	1
8	ҮБС		2	1
9	ҮАББ		5	1
10	Хөгжлийн төлөвлөгөө		2	1
	НИЙТ	6	35	6

ТТБЗ-ИЙН ДҮГНЭЛТИЙН БҮТЭЦ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРАЛ

Мон

ЭХЛЭЛ | УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТУХАЙ | УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮД | УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА | ЦАХИМ ПАРЛАМЕНТ | ТАМГЫН ГАЗАР | МЭДЭЭ | ҮНДСЭН ХУҮЛЬ

НҮҮР ХУУДАС | Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл

Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл

Нөхт: 22

2026-2028 оны ДХТХМ-д өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд өгсөн ТТБЗ-ийн дүгнэлт

2025-09-15 — Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн төсөлд өгсөн ТТБЗ-ийн дүгнэлт

2025-09-15 — Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл

АНГИЛЛАЛ

УИХ 30

Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаа

Тогтвортой хөгжлийн зорилгын хэрэгжилтийн асуудлаарх Олон Улсын Парламентын Холбооны Ази, Номхон далайн бүсийн хоёрдугаар чуулган

Парламентын боловсрол

Иргэдийн оролцоо

Улсын Их Хурал

